

BENZEN C₆H₆ 0007

15.10.1993 r. / 31.05.2007 r.

Data sporządzenia/data aktualizacji

1. IDENTYFIKACJA SUBSTANCJI. IDENTYFIKACJA PRODUCENTA, IMPORTERA LUB DYSTRYBUTORA**1.1. Identyfikacja substancji****Nazwa i synonimy**

polskie:	benzen
angielskie:	benzene, phenyl hydride
niemieckie:	Benzol, Phenylwasserstoff, Cyclohexatrien
francuskie:	benzène, hydrure phénylique
rosyjskie:	бензол

Nazwa wg IUPAC: benzene**Wzór chemiczny:** C₆H₆**1.2. Zastosowanie substancji**

wpisuje użytkownik

1.3. Identyfikacja producenta, importera lub dystrybutora

wpisuje użytkownik

1.4. Telefon alarmowy

wpisuje użytkownik

IDH_0007

\$ benzen

^K benzen;benzene;phenyl hydride;Cyclohexatrien;Benzol;karta;karta,0007;CAS;CAS,71-43-2;Numer ONZ (UN);Numer ONZ (UN),1114;Numer RTECS;Numer RTECS,CY1400000;Numer indeksowy;Numer indeksowy,601-020-00-8;Numer WE (EINECS);Numer WE (EINECS),200-753-7

2. SKŁAD I INFORMACJA O SKŁADNIKACH

Benzen – substancja podstawowa

Klasyfikacja substancji: F; R11
Rakotw. Kat. 1; R45
Muta. Kat. 2; R46
T; R48/23/24/25
Xn; R65
Xi; R36/38

Numer CAS: 71-43-2
Numer UN (ONZ): 1114
Numer RTECS: CY1400000
Numer indeksowy: 601-020-00-8
Numer WE (EINECS): 200-753-7

3. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ

Substancja wysoce łatwo palna, rakotwórcza (kat. 1), mutagenna (kat. 2), toksyczna, szkodliwa oraz drażniąca. Może powodować raka. Może powodować dziedziczne wady genetyczne. Również działa toksycznie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu; stwarza poważne zagrożenie zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia. Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia. Działa drażniąco na oczy i skórę.

4. PIERWSZA POMOC

Niezbędne leki: tlen, parafina płynna.

Odtrutki: nie są znane.

Leczenie: postępowanie objawowe.

ZATRUCIE INHALACYJNE

Przytomny

Pierwsza pomoc przedlekarska

Wyprowadzić zatrutego z miejsca narażenia. Zapewnić spokój w pozycji dowolnej. Podawać tlen, najlepiej przez maskę. Wezwać lekarza.

Pomoc lekarska

Kontynuować podawanie tlenu. Transport do szpitala karetką PR pod nadzorem lekarza lub reanimacyjną, w zależności od objawów.

Nieprzytomny

Pierwsza pomoc przedlekarska

Wynieść zatrutego z miejsca narażenia. Ułożyć w pozycji bocznej ustalonej. Usunąć z jamy ustnej ruchome protezy i inne ciała obce. Odessać przez cewnik strzykawką wydzielinę z nosa i jamy ustnej. Jeżeli zatruty oddycha, podać tlen przez maskę. Jeżeli nie oddycha, zastosować sztuczne oddychanie metodą usta-usta albo za pomocą aparatu typu AMBU. Założyć stałą drogę dożylną (pielęgniarka). Wezwać lekarza.

Pomoc lekarska

Uwzględnić inne ewentualne przyczyny utraty przytomności poza zatruciem benzenem. W razie zaburzeń oddychania zaintubować, stosować sztuczne oddychanie aparatem typu AMBU. Kontrolować akcję serca (EKG). Nie podawać adrenalin i innych amin katecholowych. Transport do szpitala karetką reanimacyjną PR.

SKAŻENIE SKÓRY

Pierwsza pomoc przedlekarska

Zdjąć odzież, zmyć skórę dużą ilością letniej wody (z mydłem, jeżeli nie ma zmian).

Pomoc lekarska

W razie wskazań transport do szpitala karetką PR.

SKAŻENIE OCZU

Pierwsza pomoc przedlekarska

Płukać oczy obficie, chłodną wodą, najlepiej bieżąca, około 15 minut.

Pomoc lekarska

Zapewnić konsultację okulistyczną.

ZATRUCIE DROGĄ POKARMOWĄ

Przytomny

Pierwsza pomoc przedlekarska

Natychmiast po połknięciu (w ciągu 5 minut) poszkodowany powinien sam wywołać u siebie wymioty. Później nie prowokować wymiotów. Podać do wypicia 150 ml płynnej parafiny. Nie podawać mleka, tłuszczów i alkoholu. Wezwać lekarza.

Pomoc lekarska

Transport do szpitala karetką PR pod nadzorem lekarza.

Nieprzytomny

Pierwsza pomoc przedlekarska

Postępowanie jak w zatruciu inhalacyjnym.

Pomoc lekarska

Postępowanie jak w zatruciu inhalacyjnym

5. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU

Klasa temperaturowa: T1

Grupa wybuchowości: IIA

Kod HAZCHEM: 3WE

Szczególne zagrożenia

Wysoce łatwo palna, toksyczna ciecz. Pary tworzą mieszaniny wybuchowe z powietrzem. Pary są cięższe od powietrza, gromadzą się przy powierzchni ziemi oraz w dolnych częściach pomieszczeń. Zbiorniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury mogą eksplodować.

Zalecenia ogólne

Zawiadomić otoczenie o awarii.

Usunąć z obszaru zagrożenia wszystkie osoby niebiorące udziału w likwidowaniu awarii; w razie potrzeby zarządzić ewakuację.

Wezwać Państwową Straż Pożarną i Policję Państwową.

Pożar

Środki gaśnicze: proszki gaśnicze, dwutlenek węgla, piany gaśnicze, woda – prądy rozproszone. Nie stosować zwartych strumieni wody na powierzchnię palącej się cieczy.

Mały pożar: gasić gaśnicą proszkową lub śniegową (dwutlenek węgla).

Duży pożar: palące się zbiorniki lub rozlewiska gasić pianą lub prądami wodnymi rozproszonymi. Zbiorniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury chłodzić wodą z bezpiecznej odległości; jeśli to możliwe, usunąć je z obszaru zagrożenia (groźba wybuchu).

Nie dopuścić do przedostania się ścieków po gaszeniu pożaru do kanalizacji i wód.

Specjalne wyposażenie ochronne

Nałożyć odzież ochronną gazoszczelną z aparatem izolującym drogi oddechowe.

Uwaga: pary są toksyczne.

6. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA

Zalecenia ogólne

Jak podano w punkcie 5.

Wyciek

Uwaga: obszar zagrożony wybuchem.

Usunąć źródła zapłonu (ugasić otwarty ogień, ogłosić zakaz palenia i używania narzędzi iskrzących); pary rozcieńczać prądami wodnymi rozproszonymi.

Nie dopuścić do przedostania się produktu do ścieków i wód; zabezpieczyć kratki i studzienki ściekowe; unikać bezpośredniego kontaktu z uwalniającą się substancją; jeśli to możliwe, zlikwidować wyciek (zamknąć dopływ cieczy, uszczelnić, uszkodzone opakowanie umieścić w szczelnym opakowaniu ochronnym); w razie dużego wycieku miejsce gromadzenia się cieczy obwałować, zebraną ciecz odpompować; małe ilości rozlanej cieczy przysypać niepalnym materiałem chłonnym, zebrać do zamykanego pojemnika, zanieczyszczoną powierzchnię splukać wodą.

7. POSTĘPOWANIE Z SUBSTANCJĄ I JEJ MAGAZYNOWANIE

Wymagania dotyczące wentylacji

Niezbędna wentylacja miejscowa wywiewna z obudową rejonu emisji par do środowiska powietrznego oraz wentylacja ogólna pomieszczenia. Otwory zasysające wentylacji miejscowej przy płaszczyźnie roboczej lub poniżej. Wywiewniki wentylacji ogólnej w górnej części

pomieszczenia oraz przy podłodze. Instalacje wentylacyjne muszą odpowiadać warunkom ustalonym ze względu na niebezpieczeństwo pożaru lub wybuchu.

Postępowanie z substancją: podczas stosowania nie jeść, nie pić, nie palić tytoniu, unikać kontaktu z cieczą, unikać wdychania par, przestrzegać zasad higieny osobistej, stosować środki ochrony indywidualnej (jak podano w punkcie 8), pracować w dobrze wentylowanych pomieszczeniach; nie używać iskrzących narzędzi; unikać działania na substancję otwartego ognia i wysokiej temperatury.

Magazynowanie: przechowywać w oryginalnych, właściwie oznakowanych, szczelnie zamkniętych opakowaniach, w chłodnym, suchym, dobrze wentylowanym pomieszczeniu magazynowym, wyposażonym w instalację elektryczną i wentylacyjną w wykonaniu przeciwwybuchowym, z wykładziną podłogową elektroprzewodzącą. Przechowywać z dala od źródeł ciepła i zapłonu oraz utleniaczy.

8. KONTROLA NARAŻENIA I ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

Najwyższe dopuszczalne stężenia

NDS – 1,6 mg/m³

NDSCh – nieustalone

NDSP – nieustalone

Oznaczanie w powietrzu na stanowiskach pracy

PN-73/Z-04033 ark. 02 *Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości benzenu. Oznaczanie benzenu na stanowiskach pracy metodą nitracyjną z metyloetyloketonem.*

PN-73/Z-04033 ark. 03 *Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości benzenu. Oznaczanie benzenu na stanowiskach pracy metodą nitracyjną z acetonem.*

PN-78/Z-04033 ark. 04 *Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości benzenu. Oznaczanie benzenu na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej z wzbogaceniem próbki.*

Dopuszczalne stężenie w materiale biologicznym

DSB – 25 µg/g kreatyniny

Wartość prawidłowa < 2 µg/g kreatyniny (u osób niepalących)

Substancja oznaczana – kwas S-fenylmerkapturowy (S-PMA)

Materiał biologiczny – mocz

Uwagi: próbka pobierana jednorazowo, pod koniec ekspozycji dziennej w dowolnym dniu.

DSB – 0,5 mg/g kreatyniny

Wartość prawidłowa < 0,15 mg/g kreatyniny (u osób niepalących)

Substancja oznaczana – kwas *trans,trans*-mukonowy (*t,t*-MA)

Materiał biologiczny – mocz

Uwagi: próbka pobierana jednorazowo, pod koniec ekspozycji dziennej w dowolnym dniu.

Wymagania dotyczące środków ochrony indywidualnej

Gdy stężenie substancji jest ustalone i znane, doboru środków ochrony indywidualnej należy dokonywać z uwzględnieniem stężenia substancji występującego na danym stanowisku pracy, czasu narażenia, czynności wykonywanych przez pracownika oraz zaleceń podanych przez producenta środka ochrony indywidualnej.

Stosować odzież ochronną wykonaną z materiałów powlekanych (np. vitonem), antyelektrostatyczną; rękawice ochronne (np. z polialkoholu winylowego); gogle chroniące przed kroplami cieczy (w przypadku skompletowania z półmaską); sprzęt ochrony układu oddechowego: maskę lub półmaskę skompletowaną z pochłaniaczem typu A. W razie niedoboru

tlenu (stężenie poniżej 17% obj.) lub gdy stężenie związku przekracza 1% obj., stosować autonomiczny lub stacjonarny sprzęt izolujący.

W strefie zagrożonej wybuchem stosować odzież, rękawice i obuwie w wersji antyelektrostatycznej.

W sytuacji awaryjnej lub gdy stężenie substancji na stanowisku nie jest znane, stosować środki ochrony indywidualnej izolujące organizm (kombinezon gazoszczelny skompletowany z izolującym sprzętem ochrony układu oddechowego).

9. WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNE

Właściwości podstawowe

Masa cząsteczkowa:	78,11
Stan skupienia w temp. 20°C:	ciecz
Barwa:	bezbarwna
Zapach:	aromatyczny
Temperatura topnienia:	5,53°C
Temperatura wrzenia:	80,1°C
Temperatura zapłonu:	-11°C
Temperatura samozapłonu:	555°C
Granice wybuchowości w mieszaninie z powietrzem:	
– dolna:	1,2 % obj.
– górna:	8,0 % obj.
Stężenie stechiometryczne:	2,72 % obj.
Minimalna energia zapłonu:	0,2 mJ
Gęstość w temp. 20°C:	0,879 g/cm ³
Gęstość par względem powietrza:	2,7
Prężność par:	
– w temp. 20°C:	101 hPa
– w temp. 30°C:	157 hPa
Stężenie pary nasyconej:	
– w temp. 20°C:	324 g/m ³
– w temp. 30°C:	487 g/m ³
Rozpuszczalność w wodzie w temp. 25°C:	0,18% wag.
Rozpuszczalność w innych rozpuszczalnikach:	rozpuszcza się bez ograniczeń w absolutnym alkoholu etylowym, eterze etylowym, kwasie octowym, acetonie, toluenie; rozpuszcza się w chloroformie, czterochlorku węgla, dwusiarczku węgla, olejach.

Właściwości dodatkowe

Temperatura krytyczna:	288,94°C
Ciśnienie krytyczne:	4,9 MPa
Współczynnik załamania światła w temp. 20°C:	1,5011
Lepkość w temp. 20°C:	0,6487 mPa·s
Ciepło właściwe w temp. 25°C:	1,74 J/(g·K)
Ciepło parowania:	
– w temp. wrzenia:	393,8 J/g
– w temp. 25°C:	433,6 J/g
Ciepło spalania:	-41,86 kJ/g
Współczynnik podziału n-oktanol/woda (log P_{ow}):	2,15

10. STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ

Stabilność: w normalnych warunkach substancja stabilna.

Warunki, jakich należy unikać: źródła zapłonu, wysoka temperatura.

Materiały, jakich należy unikać: silne utleniacze.

Niebezpiecznie reaguje z chlorem, trójfluorkiem bromu, pięciofluorkiem bromu, pięciofluorkiem jodu, siedmiofluorkiem jodu, trójfluorkiem chloru, dwufluorkiem dwutlenu, sześćfluorkiem uranu, kwasem nadmanganianowym, kwasem azotowym, kwasem nadtlenosiarkowym, kwasem nadtlenodwusiarkowym, nadchloranem nitrylu, nadchloranami, fluorkiem perchlorylu w obecności chlorku glinu, z nadmanganianami i kwasem siarkowym, nadtlenkiem potasu, nadtlenkiem sodu, tlenem, ozonem, dwuboranem.

Niebezpieczne produkty spalania/rozkładu: w środowisku pożaru wydzielają się tlenki węgla.

11. INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE

Klasa toksyczności

Substancja rakotwórcza (kat. 1), mutagenna (kat. 2), toksyczna, szkodliwa oraz drażniąca wg wykazu substancji niebezpiecznych.

Substancja umieszczona w wykazie substancji i preparatów o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Substancja rakotwórcza dla ludzi wg IARC (grupa 1).

Stężenia oraz dawki śmiertelne i toksyczne

Próg wyczuwalności zapach – 16,25 mg/m³

LD₅₀ (szczur, doustnie) – 930 mg/kg

LC₅₀ (szczur, inhalacja) – 32500 mg/m³ (7 h)

LD₅₀ (królik, skóra) > 8263 mg/kg

Działanie toksyczne i inne szkodliwe działanie biologiczne na ustrój człowieka: substancja toksyczna, uszkodza układ krwiotwórczy, rakotwórcza; działa narkotycznie, miejscowo drażniąco.

Drogi wchłaniania: pary przez drogi oddechowe, ciekły – przez skórę i z przewodu pokarmowego.

Objawy zatrucia ostrego: pary w stężeniu przekraczającym dopuszczalne (160-400 mg/m³) wywołują ból głowy, znużenie, mdłości po paru godzinach narażenia. W bardzo dużych stężeniach występuje krótkotrwałe pobudzenie, zawroty głowy, zaburzenia koordynacji ruchów i równowagi, senność, drgawki, utrata przytomności z zaburzeniami oddychania, arytmia, migotaniem komór i zatrzymaniem akcji serca. Śmierć następuje szybko po utracie przytomności. Skażenie dużej powierzchni skóry ciekłym benzenem zagraża wchłonięciem przez skórę. Skażenie oczu ciekłym benzenem wywołuje ból i łzawienie oczu, zaczerwienienie spojówek. Drogą pokarmową może wywołać mdłości, wymioty, ból głowy, objawy narkotyczne. Dawka toksyczna 0,5-1 g/kg masy ciała (tj. 35-70 ml).

Objawy zatrucia przewlekłego: benzen uszkodza układ krwiotwórczy szpiku kostnego: powoduje skazę krwotoczną, zmniejszenie liczby białych krwinek (leukopenię), niedokrwistość. Mogą występować krwawienia dziąseł, z nosa, siniaczenie skóry, długotrwałe krwawienia po skaleczeniach, usunięciu zęba, przedłużone miesiączki. Późne następstwa narażenia: białaczka.

12. INFORMACJE EKOLOGICZNE

Współczynnik podziału n-oktanol/woda (log Pow): 2,15

Dopuszczalne/alarmowe poziomy substancji w powietrzu: z wyłączeniem obszarów parków narodowych i obszarów ochrony uzdrowiskowej

benzen

1 godzina – 30 µg/m³

rok kalendarzowy – 5 µg/m³

Wartości graniczne wskaźników jakości wody w klasach wód powierzchniowych:

ustalone dla odczynu (pH) wody w klasach czystości: I – 6,5-8,5; II – 6,0-8,5; III – 6,0-9,0; IV – 5,5-9,0; V – < 5,5 lub > 9,0

ogólny węgiel organiczny

I klasa czystości – 5 mg C/l

II klasa czystości – 10 mg C/l

III klasa czystości – 15 mg C/l

IV klasa czystości – 20 mg C/l

V klasa czystości > 20 mg C/l

Najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń dla oczyszczonych ścieków przemysłowych:

lotne węglowodory aromatyczne BTX (benzen, toluen, ksylen) – 0,1 mg/l (dotyczy wszystkich sektorów i wszystkich rodzajów ścieków)

Dopuszczalne masy niektórych substancji szczególnie szkodliwych, które mogą być odprowadzane w oczyszczonych ściekach przemysłowych: nieustalone

Najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń dla ścieków z oczyszczania gazów odlotowych, z procesu termicznego przekształcania odpadów: nieustalone

Stężenia toksyczne dla wodnych organizmów zwierzęcych i roślinnych:

Dane do klasyfikacji

Toksyczność ostra (LC₅₀/96 h) dla ryb:

– *Salmo gairdneri* – 9,2 mg/l

– *Lepomis macrochirus* – 100 mg/l

– *Carassius auratus* – 34 mg/l

– *Pimephales promelas* – 32 mg/l

– *Poecilia reticulata* – 36,6 mg/l

Toksyczność ostra (EC₅₀/48 h) dla skorupiaków – brak danych

Hamowanie wzrostu glonów (IC₅₀/72 h) – brak danych

Hamowanie wzrostu kolonii bakterii – brak danych

Inne dane

Graniczne stężenie toksyczne dla:

– ryba *Leuciscus idus melanotus* – 9 mg/l (LC₀/48 h)

– skorupiaków *Daphnia magna* – 718 mg/l (EC₀/24 h)

- bakterii *Pseudomonas putida* – 92 mg/l
  - glonów *Scenedesmus quadricauda* – 1400 mg/l
  - pierwotniaków *Entosiphon sulcatum* – 700 mg/l
- Stężenie śmiertelne dla:
- ryb: *Leuciscus idus melanotus* – 33 mg/l (LC₅₀/48 h), 35 mg/l (LC₁₀₀/48 h)
Brachydanio rerio – 28,6 mg/l (LC₅₀/48 h)
  - skorupiaków *Daphnia magna* – 1020 mg/l (EC₅₀/24 h), 1400 mg/l (EC₁₀₀/24 h)

13. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI

Klasyfikacja odpadu: odpowiednia do miejsca wytworzenia na podstawie kryteriów zawartych w obowiązujących przepisach.

Postępowanie z odpadem

Nie usuwać do kanalizacji. Nie składować na wysypiskach komunalnych. Rozważyć możliwość wykorzystania. Odzysk lub unieszkodliwianie odpadowego produktu przeprowadzać zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zalecany sposób unieszkodliwiania odpadu: przekształcenie termiczne.

Postępowanie z opróżnionymi opakowaniami

Opakowania jednorazowego użytku przekazać do upoważnionego odbiorcy odpadów. Odzysk (recykling) lub unieszkodliwianie przeprowadzać zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Opakowania wielokrotnego użytku, jeśli to konieczne po uprzednim oczyszczeniu, mogą być dalej stosowane.

14. INFORMACJE O TRANSPORCIE

Substancja podlega przepisom dotyczącym przewozu towarów niebezpiecznych.

Numer rozpoznawczy materiału UN (ONZ):	1114
Prawidłowa nazwa przewozowa:	BENZEN
Klasa:	3
Kod klasyfikacyjny:	F1
Grupa pakowania:	II
Instrukcje pakowania:	P001, IBC02, R001
Numer rozpoznawczy zagrożenia:	33

Oznakowanie sztuk przesyłki: „UN 1114”

Oznakowanie środków transportu:

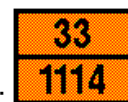
pojazdy samochodowe:

wagony:

cysterny:

15. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH

Oznakowanie opakowania

Identyfikacja: benzen

Numer WE (EINECS): 200-753-7

Oznakowanie WE

Znaki ostrzegawcze:

Produkt wysoce łatwo palny (F)

Produkt toksyczny (T)

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia (R):

R45 – Może powodować raka.

R46 – Może powodować dziedziczne wady genetyczne.

R36/38 – Działa drażniąco na oczy i skórę.

R48/23/24/25 – Działa toksycznie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu; stwarza poważne zagrożenie zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia.

R65 – Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenia płuc w przypadku połknięcia.

Zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania (S):

S53 – Unikać narażenia – przed użyciem zapoznać się z instrukcją.

S45 – W przypadku awarii lub jeżeli źle się poczujesz, niezwłocznie zasięgnij porady lekarza – jeżeli to możliwe, pokaż etykietę.

Wykaz przepisów dotyczących ochrony zdrowia człowieka i ochrony środowiska podano w załączniku 6 Części ogólnej niniejszej bazy danych.

16. INNE INFORMACJE

Wykaz zwrotów R wskazujących rodzaj zagrożenia:

R11 – Produkt wysoce łatwo palny.

R45 – Może powodować raka.

R46 – Może powodować dziedziczne wady genetyczne.

R48/23/24/25 – Działa toksycznie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu; stwarza poważne zagrożenie zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia.

R65 – Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenia płuc w przypadku połknięcia.

R36/38 – Działa drażniąco na oczy i skórę.

Źródła danych: wykaz pozycji literaturowych, na podstawie których opracowano kartę, podano w załączniku 7 Części ogólnej niniejszej bazy danych.

Zmiany dokonane w karcie: pkt 12

Numer rejestracyjny: 0007

Jednostka zatwierdzająca: Rada Programowa